
Ten geleide

Al eerder (namelijk in 1984 en 1985) werd door middel van een thema-nummer in *Pedagogische Studiën* aandacht besteed aan de positie van allochtone leerlingen in het Nederlandse onderwijs. Er is alle reden om op dit onderwerp terug te komen. Uit veel onderzoek blijkt dat allochtone leerlingen nog steeds in aanzienlijk mindere mate van het onderwijs in ons land profiteren dan autochtone leerlingen. Zij presteren gemiddeld minder bij basisvakken als rekenen, schrijven en lezen en sluiten hun schoolloopbaan op een gemiddeld lager niveau af. Dat blijft niet zonder gevolgen voor de maatschappelijke kansen van allochtone jongeren. In ons type samenleving worden deze kansen immers in niet geringe mate door diplomabezit bepaald. Dat geldt vooral voor de kansen op de arbeidsmarkt. Vermindering van etnisch-specifieke selectie in het onderwijs kan een betekenisvolle bijdrage leveren aan vermindering van sociale ongelijkheid welke verloopt langs lijnen van etniciteit. Dat allochtone leerlingen in ons onderwijs meer kansen zouden moeten krijgen is een gedachte die nauwelijks nog omstreden is. De vraag is vooral hoe die kansen geschapen zouden moeten worden. Er is bepaald nog geen consensus over de remedie van het probleem. Sommigen menen dat de thuiscultuur van de leerlingen op school meer ruimte zou moeten krijgen, met name middels onderwijs in eigen taal en cultuur. Anderen vrezen dat zo'n strategie per saldo de ongelijkheid tussen allochtonen en autochtonen zal vergroten. Zij zien meer heil in een consequente integratie van allochtone leerlingen binnen de school. Hoewel in deze twist ook puur normatieve argumenten een rol spelen, zou de discussie aan kwaliteit winnen indien zij meer op empirische en minder op emotionele gronden gevoerd zou kunnen worden. Dat is slechts mogelijk op basis van deugdelijk evaluatie-onderzoek naar de effectiviteit van de veronderstelde remedies. Dergelijk onderzoek

is nog steeds buitengewoon schaars.

In dit thema-nummer komen slechts enkele facetten van het vraagstuk aan de orde.

Allereerst wordt de aandacht gevraagd voor een (nog niet afgesloten) experiment dat is gericht op het vergroten van de opvoedingsbekwaamheid van in Nederland woonachtige Turkse en Surinaamse moeders: het Op-Stap project, dat in Israël met succes is uitgetoet onder de titel Hippy-project. Het project wordt geëvalueerd door de Sectie Interculturele Pedagogiek van de Rijksuniversiteit te Leiden onder leiding van Van den Berg-Eldeering. Vervolgens doen twee onderzoekers van het Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen te Nijmegen (Jungbluth en Driessen) verslag van een onderzoek naar pretenties en verwachtingen van onderwijs in eigen taal en cultuur. Daarna vraagt De Jong (verbonden aan de Afdeling Onderwijsonderzoek van het Rotterdams Instituut voor Sociologisch en Bestuurskundig Onderzoek) aandacht voor de problemen van concentratie-scholen: scholen met meer dan 80% allochtonen. Hij zet uiteen op welke wijze in Gouda wordt geprobeerd om het ontstaan van dit type scholen te verhinderen. Onderzoekers uit Tilburg en Heerlen (Van Hout, Vallen en Stijnen) doen verslag van een verkennend onderzoek bij Turkse, Marokkaanse en Nederlandse leerlingen waarin naar oordelen is gevraagd over enkele aspecten van drie talen in het basisonderwijs: Nederlands, Engels en hun eigen taal. Ten slotte analyseert Kloosterman (K.P.C., Den Bosch) enkele recente publikaties over onderwijs en allochtone leerlingen.

Namens de redactie

A. M. J. Kloosterman

J. M. G. Leune